

Beweegvisie 2019-2023

goed.
bewegen

Goed leert je bewegen!

Voorwoord

Een samenleving in beweging is een gezonde samenleving. We weten steeds meer over hoe goed sport en bewegen is. Het is goed voor je lichamelijke en mentale gezondheid en draagt bij aan zingeving en sociale contacten.

Deze beweegvisie verbreedt onze blik van sport naar bewegen in brede zin. Natuurlijk vinden we een gezonde sportcultuur in de gemeente belangrijk. Tegelijkertijd hebben we aandacht voor degenen voor wie sporten niet vanzelfsprekend is en zoeken we naar mogelijkheden om ook hen met plezier te laten bewegen op een manier die bij hen past. We willen en kunnen dit niet alleen en zoeken daarom positieve samenwerking met allerlei partners in onderwijs, welzijn, zorg, werkgevers en sportverenigingen.

Van jongs af aan goed leren bewegen legt de basis voor een leven lang bewegen. Daarnaast gaan we voor voldoende beweging voor iedereen. We hebben het niet alleen over voetbal, hardlopen of tennis, maar ook over wandelen met de hond, op de fiets naar je werk, iedere dag buitenspelen. We gaan voor allebei!

**Wethouder Derk Alsema en
wethouder André van der Reest**

Inhoud

Voorwoord.....	3
Inleiding.....	5
Van sport naar bewegen.....	6
Kaders.....	9
Hoe beweegt Goes?.....	10
Een solide basis.....	12
Visie.....	15
Iedereen doet mee.....	16
Beweegvriendelijk en motorisch vaardig opgroeien.....	17
Vitale en toekomstgerichte sportaanbieders.....	18
Dagelijks bewegen.....	19
Breedtesport evenementen brengen Goes in beweging.....	20
Financiën en evaluatie.....	21

Inleiding

Elke dag op verschillende momenten bewegen is goed voor iedereen. Wij willen dat dit mogelijk is voor elke Goesenaar. Goes heeft een sportinfrastructuur die veel mensen gezond sportplezier bezorgt. Omdat niet elke inwoner actief is of kan zijn op sportief gebied, verbreden we met deze bewegvisie onze blik van sport naar bewegen. Want een samenleving in beweging is een gezonde samenleving.

Het uitgangspunt voor deze bewegvisie is 'Elke Goesenaar beweegt met plezier op zijn eigen manier'.

Dit vraagt aan de ene kant om een aanbod dat gevarieerd genoeg is om te passen binnen de mogelijkheden van elke Goesenaar. Aan de andere kant zetten we in op het daadwerkelijk activeren van inwoners. Vooral ook degenen die die niet dagelijks in beweging zijn. Deze bewegvisie beschrijft aan de hand van vijf thema's hoe we dit gaan bereiken:

- 1 Iedereen doet mee:**
inclusie en een leven lang bewegen
- 2 Bewegvriendelijk en motorisch vaardig opgroeien:**
van jongs af aan goed en voldoende leren bewegen
- 3 Vitale en toekomstgerichte sportaanbieders:**
een goed en gevarieerd sportaanbod voor iedereen
- 4 Dagelijks bewegen:**
elke dag meerdere beweegmomenten voor iedereen
- 5 Breedtesport evenementen:**
het in beweging brengen van inwoners

De kaders van de bewegvisie komen aanbod. Daarnaast de trends, ontwikkelingen en en lokale factoren die richting geven aan de uitwerking van de thema's. Tot slot wordt de financiële vertaling en evaluatie beschreven.

Per thema beantwoorden we vier kernvragen die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen per thema vanaf pagina 15.

Van sport naar bewegen

Sport en bewegen is goed voor iedereen. In de eerste plaats voor de gezondheid want je wordt er fitter van en regelmatig bewegen verkleint de kans op (welvaart)ziekten. Het heeft daarnaast een positief effect op de samenleving als geheel omdat het mensen verbindt. Vitale inwoners zijn meer zelfredzaam en hebben een grotere fysieke en mentale weerbaarheid.

Sport als doel gaat over plezier hebben, presteren, samen trainen of in competitieverband het zo goed mogelijk doen. Met sport en bewegen als middel wil Goes komen tot een gezonde en vitale samenleving. We richten ons daarom op een duurzame gedragsverandering waarbij we alle inwoners verleiden tot bewegen. We willen dat iedereen meedoet, ieder op zijn eigen manier. Niet iedereen komt zelf tot bewegen. Kwetsbare doelgroepen hebben iets extra's nodig en hier hebben we aandacht voor.

De verandering van een meer sportgerichte focus naar een bewegegerichte focus kost tijd. Deze bewegevisie wil de basis zijn voor de verandering naar een samenleving waar iedereen zich bewust is van het belang van dagelijks bewegen en hierin voldoende gefaciliteerd wordt. Deze visie zullen we lange tijd moeten vasthouden om effecten te kunnen zien. Het uitvoeringsprogramma geeft de mogelijkheid om bij te sturen daar waar nodig.

Trends en ontwikkelingen

Tijden veranderen. Mensen hebben het druk en er blijft weinig tijd over om te sporten. Ze willen vaker bewegen wanneer het hén uitkomt. Ze willen zich niet binden aan één sportclub maar keuzes kunnen maken zoals het hen uitkomt. Tegelijkertijd is men zich er steeds meer bewust dat een gezond lichaam en een gezonde geest waardevol zijn. Gezond ouder worden is een thema dat steeds belangrijker wordt. Omdat de doelgroep ouderen groeit is dit een ontwikkeling om rekening mee te houden. Jongeren zijn veel digitaal ingesteld dan

een paar jaar geleden. Alles gaat tegenwoordig met de smartphone en alle informatie is online te vinden. De ouderwetse verenigingskrant is (bijna) verleden tijd.

Het belang van sport en bewegen is bekend. Onderzoeken (Mulier instituut) tonen aan dat sport als middel steeds vaker wordt ingezet om te verbinden, signaleren en bijvoorbeeld sociale contacten te stimuleren. Voldoende bewegen heeft een positieve invloed op de cognitie, voor jong en oud. Een andere ontwikkeling is dat men-

sen vaker gebruik maken van de buitenruimte om te sporten en te bewegen. Dit kan een positieve invloed hebben op het sport- en beweeggedrag van inwoners, maar is ook een bedreiging voor de traditionele (binnen)sporten.

Landelijke en Zeeuwse cijfers en ontwikkelingen

Ongeveer 47% van alle Nederlanders voldoet aan de beweegrichtlijnen en 57% sport wekelijks. Een aantal groepen duikt echter aanzienlijk onder deze percentages. Bijvoorbeeld

mensen met een beperking, een lage sociaal-economische status of mensen in armoedesituaties en mensen met een migratieachtergrond.

Sportverenigingen

Het aantal sportverenigingen in Zeeland in 2018 dat aangesloten is bij NOC*NSF is 1.100. In 2008 waren dit 1.250 sportverenigingen. Een daling van 12%. De landelijke daling bedraagt 18%. We zien een toename aan samenwerkingsverbanden en/of fusies.

Mensen met een beperking in Zeeland

± 22.000 volwassenen (>19 jaar)

met een visuele beperking, dit is **6% van de gehele Zeeuwse bevolking**

± 40.000 volwassenen (>19 jaar)

met een motorische beperking, **dit is 10% van de gehele Zeeuwse bevolking**, waarvan ca. 18% (7.375) wekelijks sport

± 19.000 volwassenen (>19 jaar)

met een auditieve beperking, dit is **5% van de gehele Zeeuwse bevolking**

± 125.000 mensen

met een chronische aandoening, **dit is één op de drie inwoners van Zeeland**, waarvan 14% (52.875) wekelijks sport

Landelijk gezien heeft 0,85% (145.180 mensen) van de bevolking een verstandelijke beperking. De verwachting is dat de landelijke percentages over het algemeen overeenkomen met de situatie in Zeeland. Dit betekent dat er ca. 3.200 mensen met een verstandelijke beperking in Zeeland zijn.

Algemene Zeeuwse cijfers

< 5 vakdocenten lichamelijke opvoeding

in het primair onderwijs in Zeeland

80-90% van de kinderen is lid van een sportvereniging in Zeeland

50% van de Zeeuwen

voldoet aan de Norm Gezond Bewegen, zie 5.4.

Toename andere sport- en bewegingsvormen

(Bootcamp, survivalruns, etc.)

Goese cijfers

1 vakdocent lichamelijke opvoeding

in het primair onderwijs in Goes

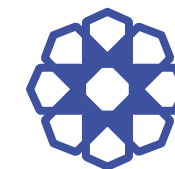

31% van de inwoners is lid van een sportvereniging in Goes

49% van de Goesenaren

voldoet aan de Norm Gezond Bewegen, zie 5.4.

5,6% van de scholen is Gezonde School in de gemeente Goes

Kaders

Landelijk sportakkoord

Op 29 juni 2018 heeft minister Bruno Bruins samen met vertegenwoordigers van de sport, gemeenten en andere organisaties het eerste nationale Sportakkoord getekend: 'Sport verenigt Nederland'. Hierin staan zes ambities centraal. Met de ambitie 'inclusief sporten en bewegen' wordt voor iedereen een leven lang plezier in sporten en bewegen zonder belemmeringen nagestreefd. De tweede ambitie is om Nederland te voorzien van een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur. Voorzieningen om te sporten en bewegen moeten overal op orde zijn. Om sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar te houden, zijn vitale aanbieders van belang. Het toekomstbestendig maken van de aanbieders van sport en bewegen staat centraal in deze derde ambitie. Iedereen moet overal met plezier, veilig en zorgeloos kunnen sporten, dat is het streven binnen de vierde ambitie 'positieve sportcultuur'. De vijfde ambitie 'Beweegvriendelijk en motorisch vaardig opgroeien' zet in op meer kinderen die gaan bewegen en een toename van hun motorische vaardigheden. In 2019 wordt verder ingegaan op de zesde ambitie 'Topsport die inspireert'.

Zeeuws sportakkoord

In Zeeland is op 7 maart 2019 het Zeeuws sportakkoord getekend waarin gezamenlijke ambities van de Zeeuwse gemeenten, de Provincie Zeeland en lokale partners zijn vertaald. Hierna volgt een proces van het opstellen van deelakkoorden. Het ministerie van VWS stelt hier financiële middelen voor beschikbaar.

Wat betekent dit voor Goes?

In Goes gaan we uit van vijf pijlers die de algemene gezondheid van iemand bepalen: lichamelijk, geestelijk, sociaal, zingeving en financieel. Deze pijlers moeten in balans zijn wil een persoon algemene gezondheid ervaren. Bewegen en sportbeoefening draagt bij aan deze balans. Bewegen om fysiek gezond te zijn, bewegen met anderen om te komen tot sociale contacten, bewegen om een ritme van de dag aan te houden of bijvoorbeeld bewegen inzetten om te kunnen signaleren. (Bron; Gezondheidsnota 2018-2021). Iedereen in Goes verdient een gelijke kans om zijn of haar talent te ontwikkelen en veilig en gezond op te groeien, zodat je de kracht hebt je dromen en je eigen mogelijkheden te realiseren: van jongeren die uitblinken, zich gezond en gelukkig voelen tot jongeren die even

niet mee komen of in een ongezonde of onveilige situatie verkeren. (Bron: Gezondheidsnota 2018-2012 en Transformatie Sociaal Domein)

De missie van de gemeente Goes voor het sociaal domein is; Vitale inwoners in een vitale samenleving. Eigen verantwoordelijkheid om met hulp van hun netwerk deel te nemen aan de samenleving.

De landelijke en Zeeuwse ambities zijn onderwerpen die ons allemaal raken. Ze vormen de basis voor de beweegvisie van Goes, waarin we de landelijke en regionale thema's vertalen naar onze lokale situatie. We weten waar we in Goes aan werken, voor wie en met wie we hierin samenwerken.

Hoe beweegt Goes?

We willen dat iedereen in Goes voldoende beweegt! Deze beweegvisie wil aansluiten bij de werkelijke situatie en behoeften. Daarom is er op veel manieren contact geweest met groepen die kunnen bijdragen. De waardevolle uitkomsten hiervan liggen mede aan de basis van hoe de thema's zijn uitgewerkt (vanaf hoofdstuk 5).

Enquête onder alle inwoners

Hoeveel bewegen Goese-naren? En hoe belangrijk vinden zij bewegen? Welke beweegbehoefte is er? Om antwoord op deze vragen te krijgen hielden we begin 2019 een enquête. 569 Inwoners deden mee. Dit kunnen actieve en inactieve inwoners zijn. De representativiteit vanuit leeftijdsperspectief is goed. 85% Van de respondenten is tussen de 5 en 65 jaar. Gemiddeld bewegen zij twee uur per week. De groep 5-23-jarigen sporten gemiddeld 5 uur in de week en bij de leeftijdscategorie 24-65-jarigen daalt het naar gemiddeld 3 uur in de week. 62 % Is lid van een sportvereniging/ sportclub of andere sportorganisatie. De respondenten zitten gemiddeld 7 uur per dag. 24% Van de respondenten ervaart een beperking om te bewegen. De meest genoemde oorzaken zijn school, werk, medische oorzaken en chronische beperkingen.

Onderzoek in en rond de school

Studenten van de HZ University of Applied Sciences voerden in 2018 twee onderzoeken uit naar sport en bewegen en gezondheid in en rond de basisschool. Bij beide onderzoeken waren acht scholen betrokken. De scholen geven aan onvoldoende bekend te zijn met de beleidsuitgangspunten van de Gemeente Goes op het gebied van gezondheid en sport- en bewegen. Zij geven allemaal aan het belangrijke thema's te vinden en deze uit te dragen aan leerlingen en hun ouders. Hoe vaak de kinderen bewegen, gymonderwijs krijgen van een vakdocent en bijvoorbeeld gezonde traktaties tot zich nemen is wisselend per school. Zes scholen voeren de 'Gezonde school' uit. Een landelijk programma wat scholen stimuleert aan de slag te gaan met thema's welbevinden, sport& bewegen, voeding, alcohol, relaties en seksualiteit, milieu en natuur en fysieke veiligheid. Hierbij zijn drie vignetten sport- en bewegen, twee vignetten voeding en drie vignetten welbevinden toegekend bij scholen in Goes.

Participatie

Om zoveel mogelijk organisaties en inwoners te betrekken bij het opstellen van de beweegvisie zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd. Tijdens de **eerste bijeenkomst** in november 2018 stond de vraag centraal: Hoe kan jij of jouw organisatie anderen in beweging krijgen? Er waren 45 mensen aanwezig en 19 organisaties vertegenwoordigd. Er kwamen verschillende onderwerpen ter sprake die men belangrijk

vond. Bijvoorbeeld communicatie: weten mensen wel wat er te doen is in Goes? Ook vindt men een actieve houding waardevol. Dus naar de mensen toe bewegen en niet afwachten of ze zich zullen aansluiten. Degenen die niet zelf in beweging komen of kunnen komen moeten geholpen worden. Samenwerken, expertise delen en het versterken van de eerstelijns zorg is ook genoemd. Doorverwijzen naar beweegaanbod vanuit de huisarts, fysiotherapeut en diëtiste.

Voor sporters is er een **Pop up Bootcamp** georganiseerd. Samen met Meggafit en de Putter PT konden inwoners sportief aan de slag op Het Schenge waarna een vragenlijst werd ingevuld door de deelnemers. We bereikten 40 actieve aanwezigen van 12 tot 55 jaar. Samen sporten zij gemiddeld 3 keer in de week. Ze zouden nog vaker sporten of het nog leuker vinden wanneer ze niet op vaste tijden hoeven te sporten, wanneer ze via de app af kunnen spreken met

anderen, wanneer het dichterbij huis is, wanneer ze met iemand af kunnen spreken of wanneer je per keer kunt betalen. Iedereen vindt het belangrijk om anderen enthousiast te maken voor sport.

Tijdens een **bijeenkomst van de Goese sportraad** waar 27 verenigingen vertegenwoordigd waren, is het thema Vitale sportaanbieders geagendeerd en zijn de verenigingen actief met elkaar in

gesprek gegaan over uitdagingen voor de toekomst. Een vragenlijst aan het einde van de sessie heeft voor input van deze bewegvisie gezorgd. Inwoners van 0-4 jaar en 65 plus hebben nog niet zoveel keus in het sportaanbod. 68% Van de sportverenigingen maakt alleen gebruik van zijn eigen accommodatie en niet van de omgeving. Over het algemeen beoordelen de sportverenigingen de thema's van de bewegvisie als belangrijk.

'Hoe kan jij of jouw organisatie anderen in beweging krijgen?'

De belangrijkste uitdagingen waar volgens de aanwezigen de sportvereniging voor staan en waarin zij samen met de gemeente willen optrekken zijn ledenbehoud en voldoende financiële middelen.

Een solide basis

Deze beweegvisie zet in op een gezamenlijke nieuw kijk op het activeren van inwoners en organisaties. In de uitwerking van de thema's beschrijven we hoe we dat doen. Hierbij maken we gebruik van de 'bouwstenen' die we in Goes al hebben.

4.1 Accommodaties en omgeving

Goes is/heeft een uitgebreid aanbod voorzieningen op het gebied van sport en bewegen. De gemeente heeft flink geïnvesteerd in goede buitensportaccommodaties en ook de binnensportaccommodaties zijn op orde. Er zijn voldoende openbare beweegplekken. Het vernieuwde openbare sportpark Het Schenge is een uitdagende omgeving om dagelijks te bewegen. Kortom, Goes en haar omliggende dorpen nodigen uit tot bewegen. Het Veerse Meer, de Oosterschelde, speelplaatsen, De Mirakel, de Hollandsche Hoeve, de beweeg-

tuin bij Ter Weel, indoor speel accommodaties, een mountainbike parcours, fiets -en wandelpaden, gymzalen, het Omnium en de Goese Golf zijn enkele van de vele beweegmogelijkheden. De omgeving van de Hollandse hoeve en de multifunctionele sportaccommodatie Omnium vormen het vitale hart van Goes waar sport, bewegen, ontmoeten, recreëren en leren samengaan. Hier bewegen dagelijks honderden mensen uit Goes en omstreken. Het is de thuisbasis voor veel sportverenigingen. Het recreatiebad en de tropische tuin trekt toeristen aan. Sportverenigingen spelen vaak een centrale rol

in de dorpen. Veel clubs hebben weinig leden en weinig vrijwilligers. Een open sportclub of een omnivereniging biedt een oplossing voor de kleinschaligheid waarmee veel dorpen te maken hebben. Samen optrekken en de krachten bundelen. VV Wolphaartsdijk en VV Arendskerke zijn hier mooie voorbeelden van. Ook vanuit wijkverenigingen ontstaat vaak beweegaanbod zoals wandel- en fietsgroepen.

4.2 Informeren en stimuleren

'Goes leert je bewegen' is het communicatieplatform voor bewegend Goes. Hier delen wij informatie over trends en ontwikkelingen, regelingen en lokale evenementen. Het is een digitale vindplaats van beweegaanbod en een podium voor lokale voorbeelden. Bij de Goese sportraad, sportbestuurders en vrijwilligers halen we informatie op.

4.3 Organisaties

Zonder proactieve en gezonde organisaties halen we onze doelstellingen niet. Deze organisaties krijgen extra aandacht. In samenwerking met partners (SMWO, CIOs, HZ, Sportraad, sportaanbieders, onderwijs en zorginstellingen) ontwikkelen we een aanpak om nog meer mensen aan het sporten of bewegen te krijgen.

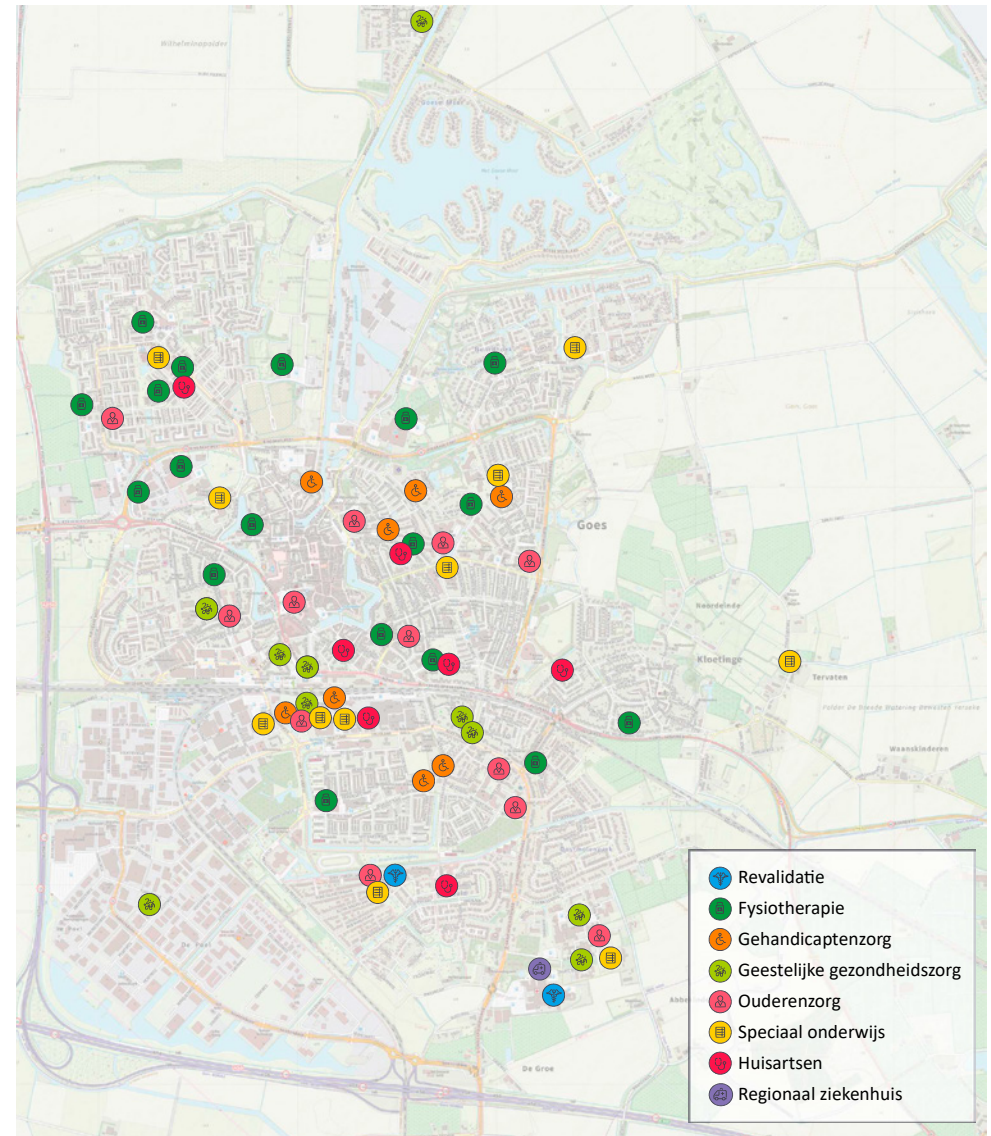
Onder beweegaanbieders verstaan we alle organisaties die mensen in beweging brengen. Naast sportverenigingen en commerciële sportorganisaties zijn dit bijvoorbeeld ook de

scouting, dansscholen, binnen- en buitenspeel- tuinen en zeil- en surfscholen.

Sportaanbieders zijn partners van het gemeentelijk beleid, zij bieden dagelijks honderden mensen de kans om te sporten. Sportverenigingen en commerciële sportaanbieders zijn het fundament van het Goese beweegbeleid. Goes faciliteert sport voor iedereen.

SMWO speelt in Goes een belangrijke rol. Buurtsportcoaches, de beweegcoach en de jongeren- en opbouwwerkers nemen bewegen mee in hun dagelijks handelen. Pleintjesactiviteiten, evenementen voor jongeren, beweegprogramma's zoals 'Elke stapt telt' of het ondersteunen van de Diabetes challenge. Wijkgericht werken staat voor het welzijnswerk centraal. Het ophalen van de beweegbehoeften van inwoners van een wijk, het motiveren van eigen initiatief, de specifieke peer to peer benadering, het realiseren van een uitdagende omgeving dicht bij de mensen moet leiden tot meer bewegen. SMWO heeft speciale aandacht voor de kwetsbare inwoners van Goes.

Goes is een centrumgemeente met een regionale verzorgingsfunctie op de gebieden werk, inkomen en zorg met zorginstellingen zoals Revant, ADRZ, 't Gors en Emergis. Maar ook huisvest Goes werkvoorzieningen voor mensen met een beperking. Goes kan via hen een grote doelgroep bereiken die iets extra's nodig hebben om tot sport- en bewegen te komen.

4.4 Samenwerken

Goes heeft sterke en actieve organisaties, die een waardevolle bijdrage leveren aan de uitvoering van het beleid. Meer samenwerking op meer terreinen kan voor iedereen voordelen opleveren. De uitdaging voor Goes is het bundelen van krachten, met ieder de expertise op zijn eigen gebied. Samen komen we verder en brengen meer mensen in beweging.

Met CIOS Goes, SMWO, Omnium, HZ en Ter Weel werken we aan het plaatsen van CIOS- en HZ-studenten bij beweegspecialisten in iedere organisaties inclusief in het primair onderwijs. Het afstemmen van beweegactiviteiten en evenementen voor de verschillende doelgroepen in Goes zorgt voor een groter passend aanbod voor inwoners. Samenwerking stimuleert het delen van kennis en expertise. Scalda start met een

ontwikkeling ‘hybride leren’ voor hun studenten. Hierbij krijgen studenten verspreid over de gemeente in de praktijk les en voeren op locatie activiteiten uit. Inwoners en organisaties krijgen hierdoor extra hulp bij de uitvoering van hun beweegactiviteiten. Deze ontwikkeling staat nog in de kinderschoenen en vraagt intensieve ondersteuning van alle organisaties en de gemeente.

Samenwerking bij sportverenigingen is een kans. Korfbalvereniging Blauw- wit en Kibeo zijn hier een voorbeeld van. Samen realiseren zij een sport BSO in het clubhuis en op de velden van Blauw- wit. Ook op sportparkniveau liggen kansen. Samen optrekken en een passend gevarieerd aanbod op je sportpark bieden zorgt voor bereik van een grotere doelgroep.

4.5 Onderwijs

Goes is een centrumgemeente voor onderwijsinstellingen. Primair onderwijs, speciaal onderwijs, voortgezet middelbaar en beroepsonderwijs bereiken samen heel veel kinderen en jeugd in Goes. Zij hebben grote invloed op het beweeggedrag. Vooral op het dagelijks voldoende en vaardig bewegen. Daarom zijn zij belangrijke samenwerkingspartners bij het realiseren van de doelen uit deze bewegvisie.

De sportklassen van het Ostrea lyceum en de ondersteuning van deze leerlingen bij de SGB, sportvereniging voor mensen met een beperking is een meerwaarde. Maar ook de Sportroute van Goese lyceum, Pontes Bergweg en de beweegspecialist in dienst van de basisschool de Wingerd zijn goede voorbeelden. Goes is thuisbasis voor mbo-sportopleiding CIOS. Jonge mensen met vernieuwende ideeën die zich dagelijks bezighouden met sport- en bewegen. CIOS Goes zal per 2020 een hybride leeromgeving realiseren. Studenten leren buiten het schoolgebouw en krijgen les op locaties in Goes. Bij organisatie en in wijken waar verschillende doelgroepen aan het bewegen worden gebracht. Goes faciliteert deze ontwikkeling en benut deze kennis en kunde die een bijdrage levert aan de uitvoering van het beweegbeleid van de gemeente Goes.

Visie

Elke Goesenaar beweegt met plezier op zijn eigen manier

Goes investeert in het bevorderen van de vitaliteit van haar inwoners en de samenleving. 'Elke Goesenaar beweegt met plezier op zijn eigen manier' is waar we voor gaan. De actieve sporter hoort hier natuurlijk bij, maar vooral hebben we aandacht voor degenen voor wie regelmatig bewegen niet vanzelfsprekend is. Dit vraagt om samenwerking, creativiteit en anders doen. Daarom zetten we in op alle partijen, die positief kunnen bijdragen aan het in beweging krijgen van elke Goesenaar. Zij hebben directe invloed op de doelgroepen wat hen belangrijke partners maakt in de uitvoering van deze beweegvisie.

Bewegen is veel meer dan sport alleen. Op de fiets naar je werk, wandelen met de buurvrouw of buitenspelen zijn allemaal waardevolle activiteiten die bijdragen aan een actieve en vitale leefstijl. In Goes willen we inwoners in beweging brengen op de manier die bij hem of haar past. We verleiden alle inwoners tot duurzame gedragsverandering en een leven lang bewegen. Om dit te bereiken richten we ons op vijf thema's:

1. **Iedereen doet mee**
2. **Beweegvriendelijk en motorisch vaardig opgroeien**
3. **Vitale en toekomstgerichte beweegaanbieders**
4. **Dagelijks bewegen**
5. **Breedtesport evenementen brengen Goes in beweging**

Deze thema's zijn uitgewerkt aan de hand van vier kernvragen:

Wat gaan we doen?

Welke activiteit wordt er uitgevoerd om de doelstelling te bereiken?

Hoe maken we dit mogelijk?

Welke faciliteiten en ondersteunende middelen zijn nodig om de doelstelling te bereiken?

Wie werken er samen?

Met welke partijen werken we samen of kunnen we met elkaar laten samenwerken om de doelstelling te bereiken?

Hoe maken we mensen bewust, hoe stimuleren, informeren en inspireren we anderen?

Welke inspanning op het gebied van communicatie helpt om de doelstelling te bereiken?

Iedereen doet mee

Bewegen is een recht voor iedereen. Veel mensen vinden hun weg naar een passend sportaanbod, maar niet iedereen. Soms is bijvoorbeeld iemands financiële situatie, leeftijd of beperking een drempel. Dan is aangepast aanbod, een persoonlijke voorziening en/of extra inzet op kennis en bewustwording nodig om specifieke doelgroepen in beweging te brengen.

Onze doelen:

- Meer mensen bewegen.
- Specifieke doelgroepen, zoals senioren of mensen met een beperking, ervaren minder drempels bij het vinden van een geschikte beweegactiviteit.
- Het aanbod van sport- en beweegaanbieders sluit beter aan bij de behoefte van specifieke doelgroepen.

Wat gaan we doen?

- We gaan opzoek naar drempels voor inwoners om tot bewegen te komen en proberen die te verminderen.
- Organisaties die invloed hebben op het bereiken van specifieke doelgroepen of het organiseren van kwalitatief aanbod motiveren deel te nemen aan de uitvoering van deze beleidsdoelstelling.

Hoe maken we dit mogelijk?

- We ondersteunen sport-, zorg- en beweegaanbieders bij de opzet van nieuwe en passende activiteiten.
- Kinderen uit gezinnen die niet over voldoende middelen beschikken kunnen gebruik maken van het Jeugdfonds Sport& Cultuur.
- Verbreding van het netwerk van bestaande beweegaanbieders door verbinding met andere lokale partijen.

Met wie werken we samen?

- Met Zeeuwse gemeenten kijken waar welke sport vertegenwoordigd is en hoe we een optimaal verspreid aanbod kunnen realiseren.
- Aanbieders van sport- en bewegen in de breedste zin van het woord: van onderwijs en zorg tot wijkverenigingen en sportclubs.

Hoe maken we mensen bewust, hoe stimuleren, informeren en inspireren we anderen?

- We maken het totale beweegaanbod bekend door de inzet van Goes leert je bewegen, de website van Uniek Sporten.
- Mensen worden actief benaderd door organisaties om mee te komen doen, het beweegaanbod komt naar hen toe.
- We communiceren via organisaties en communicatiekanalen die verschillende doelgroepen bereiken.

- We communiceren het beweegaanbod via Goes leert je bewegen website, Facebook, Samen spel, lokale media, ouderenbonden, SMWO, en via organisaties die verschillende doelgroepen bereiken.

Beweegvriendelijk en motorisch vaardig opgroeien

Een kind dat goed leert bewegen profiteert hier een leven lang van. De basis wordt gelegd in de jongste jaren. Goede, professionele begeleiding, een uitdagende omgeving en voldoende beweegmomenten zijn nodig om een kind motorisch vaardig te maken.

Bewegen op school brengt een balans in spanning en ontspanning en verbetert daardoor schoolprestaties. Plezier in buitenspelen en een groter zelfvertrouwen door bewegingsvaardigheid dragen bij aan de algemene gezondheid van opgroeiende jeugd.

Zwemvaardigheid is belangrijk voor opgroeiende kinderen. Zeker in een waterrijk gebied als Zeeland. Het vergroot niet alleen de veiligheid, maar ook de motorische vaardigheden. Kinderen van alle Goese basisscholen krijgen de kans om deel te nemen aan het schoolzwemmen.

Jeugd groeit op in een beweegvriendelijke omgeving. Goes heeft hiervoor een goede basisinfrastructuur met schoolpleinen, parken, speelplekken, sportvelden en een fietsvriendelijke openbare ruimte.

Onze doelen:

- Ieder kind beweegt dagelijks minimaal in totaal 1 uur, voor-, tijdens of na school.
- Bewegingsonderwijs wordt gegeven door enthousiaste vakbekwame leerkracht bewegingsonderwijs.
- Ieder kind heeft recht op een goede motorische ontwikkeling in een veelzijdige beweegcontext.
- Sportaanbieders en buurtsportcoaches gebruiken beweegprogramma's gericht op de brede motorische ontwikkeling van kinderen van 2 - 12 jaar, waardoor een bijdrage geleverd wordt aan het vergroten van de beweegvaar-

- digheid en het beweegplezier van kinderen.
- Zeeuws sporttalent kan zich optimaal ontwikkelen via doorlopende leerlijnen.

Wat gaan we doen?

- Intrinsiek gemotiveerde scholen ondersteunen bij het opstellen en het uitvoeren van beweegbeleid aan de hand van het Deelakkoord 'Vaardig en voldoende bewegen, Beweegschool'
- Hybride leeromgeving CIOS ondersteunen en faciliteren.

Hoe maken we dit mogelijk?

- Uitvoering van het deelakkoord 'Vaardig en voldoende bewegen'. Hierbij ondersteunen we intrinsiek gemotiveerde scholen bij het ontwikkelen van beweegbeleid, geven vakspecialisten de gymles, stimuleren we bewegen tijdens de les en maken kinderen breed kennis met verschillende sporten.

- Iedere school mag deelnemen aan schoolzwemmen.

Met wie werken we samen?

- CIOS Goes, HZ, Fontys hogescholen, buurtsportcoaches, sportaanbieders, Sportzeeland en organisaties die expertise kunnen bieden binnen dit thema.
- Bedrijfsleven

Hoe maken we mensen bewust, hoe stimuleren, informeren en inspireren we anderen?

- Zichtbaar maken van de positieve invloed van voldoende bewegen en ontwikkeling van motorische vaardigheden voor het opgroeiende kind.
- Zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande initiatieven van anderen.
- Inzetten op bewustwording van belang bewegingsvaardigheid van kinderen bij het onderwijs.

Vitale en toekomstgerichte beweegaanbieders

Sommige sportverenigingen hebben het moeilijk in deze tijd. Veel sporters zappen van de ene sport naar de andere. Het binden van leden voor de lange termijn wordt moeilijker. Daarnaast is het lastig om vrijwilligers en sponsors duurzaam aan de vereniging te binden.

Voor een blijvend goed beweegklimaat in Goes zijn gezonde en actieve sportverenigingen nodig, die voorbereid zijn op de toekomst. Verbreding van hun horizon richting andere activiteiten en doelgroepen, maar ook samenwerking met anderen kan hierbij helpen. Professioneel kader is hierbij belangrijk.

We streven naar sterke sportverenigingen die financieel gezond zijn, voor zichzelf kunnen zorgen, weten op welke doelgroepen zij zich richten en weten hoe ze dit georganiseerd krijgen. De open club gedachte, samenwerking, het

delen van expertise en sportpark- dorpsgerichte activiteiten dragen bij aan een duurzame structuur.

Onze doelen:

- We hebben vitale en toekomstgerichte sport- en beweegaanbieders op ieder sportpark van de gemeente Goes ('t Schenge, Omnium, Kloetinge, Arendskerke en Wolphaartsdijk)

Wat gaan we doen?

- We organiseren bijeenkomsten voor het kader van sportverenigingen.
- We brengen organisaties met elkaar in contact.

Hoe maken we dit mogelijk?

- Versterken van sportverenigingen.
- Passende ondersteuning voor toekomstgerichte initiatieven.

- Sportaanbod van aanbieders uitbreiden naar de wijken en openbare ruimte.
- Samenwerking op sportpark- en dorps-niveau stimuleren.

Met wie werken we samen?

- Sportaanbieders
- Commerciële sportaanbieders
- Professionele organisaties
- Goese sportraad
- Sportbonden
- Andere gemeenten
- Provincie

Hoe maken we mensen bewust, hoe stimuleren, informeren en inspireren we anderen?

- Informatiebijeenkomsten
- Gerichte wervingsactiviteiten stimuleren

- Actuele en relevante informatievoorziening
- Delen van goede voorbeelden

Dagelijks bewegen

Het menselijk lichaam is gemaakt om te kunnen bewegen. Dagelijks bewegen brengt ons veel goeds. We onderhouden ons lichaam en het brengt ons in contact met anderen en de natuur. Niet iedereen komt vanzelf toe aan genoeg beweegmomenten per dag. Dit heeft gevolgen voor gezondheid en welzijn. Daarom zetten we erop in dat Goesenaren dagelijks voldoende bewegen volgens de landelijke richtlijn.

De beweegerichtlijn voor volwassenen en ouderen is:

- Minstens 150 minuten per week matig intensieve inspanning, verspreid over diverse dagen.
- Minstens tweemaal per week spier- en botversterkende activiteiten, voor ouderen gecombineerd met balansoefeningen.
- Daarnaast is het voorkomen van veel zitten belangrijk.

De beweegerichtlijn voor kinderen van 4 tot 18 jaar is:

- Minstens elke dag een uur matig intensieve inspanning.
- Minstens driemaal per week spier- en botversterkende activiteiten.
- Daarnaast is het voorkomen van veel zitten belangrijk.

Onze doelen:

- Inwoners van de gemeente Goes zijn bekend met de beweegerichtlijn en de voordelen van dagelijks bewegen en organiseren bewust voldoende beweegmomenten per dag.

Wat gaan we doen?

- We faciliteren een uitdagende beweegomgeving en stimuleren activiteiten in de buitenruimte.
- We maken inwoners bewust van het belang en de mogelijkheden van bewegen.

Hoe maken we dit mogelijk?

- De beschikbare beweegruijnte is dichtbij, goed toegankelijk en nodigt uit tot bewegen.
- Ondernemers en (maatschappelijke) organisaties worden ondersteund wanneer bij het in beweging brengen van medewerkers, leden en/of klanten.
- Door de inzet van een beweegcoach.
- We stimuleren bestaande beweegaanbieders om hun aanbod toegankelijk te maken voor kwetsbare doelgroepen.
- We stimuleren bestaande beweegaanbieders te investeren in niet-actieve inwoners.
- Inzetten op actief, wijkgericht gebruik leren maken van de buitenruimte voor alle inwoners.
- Wijkgericht inspelen op de kansen en mogelijkheden van de eigen omgeving.

Met wie werken we samen?

- Sportaanbieders (verenigingen, cultuurorganisaties, scouting, zeil- en surfscholen).

- Zorginstellingen (huisartsen, fysiotherapeuten, diëtisten, woon-zorg complexen, revalidatiecentra).
- Welzijnsorganisaties (opbouwwerkers, combinatiefunctionarissen, beweegcoach).
- Onderwijsinstellingen (primair onderwijs, voorgezet onderwijs, Scalda, HZ, werkgevers).

Hoe maken we mensen bewust, hoe stimuleren, informeren en inspireren we anderen?

- Nut en noodzaak van dagelijks bewegen dragen we actief uit via Goes leert je bewegen. Daarnaast maken we zoveel mogelijk gebruik van andere afzenders.
- Het beweegaanbod is inzichtelijk via Goes leert je bewegen.
- Online delen van het incidentele en structurele beweegaanbod.
- Ondersteunen en zichtbaar maken van nieuwe initiatieven zodat ze anderen inspireren.
- Kennis en ervaring delen in het (professionele) netwerk.

Breedtesport evenementen brengen Goes in beweging

Evenementen brengen op een laagdrempelige manier veel Goesenaren op de been. In Goes stimuleren of ondersteunen we een evenement wanneer het toegankelijk is voor Goese inwoners en hen aan het bewegen brengt.

Onze doelen:

- Organisatoren van evenementen in het domein sport en bewegen betrekken naast reguliere doelgroepen ook specifiek inactieve en/of kwetsbare doelgroepen.
- De Goese buitenruimte wordt gebruikt voor sport en bewegen.

Wat gaan we doen?

- Op aanvraag van organisatoren verbinden we relevante partijen, faciliteren we op passende wijze en communiceren we het evenement.

Hoe maken we dit mogelijk?

- Wanneer er een evenement voor inwoners (breedtesport) onderdeel uitmaakt van het totale programma is er een passende ondersteuning vanuit de gemeente Goes.
- Door relevante partijen met elkaar te verbinden.

Met wie werken we samen?

- Evenementenorganisatoren
- Goes marketing
- Sportaanbieders
- Zorginstellingen
- Welzijnsorganisaties
- Onderwijsinstellingen

Hoe maken we mensen bewust, hoe stimuleren, informeren en inspireren we anderen?

- Publicatie via gemeentelijke communicatiemiddelen.
- Criteria opnemen in vergunningaanvraag

Financiën en evaluatie

Gedragsverandering, mensen in beweging brengen die nu nog niet bewegen is een uitdagende opgave. Hierbij hebben we alle hulp nodig. Organisaties die inactieve inwoners bereiken willen we mee laten bewegen. Zij zijn degene die doelgroepen kunnen bereiken. Hiervoor hebben we ambitieuze plannen. En bij ambitieuze plannen horen ambitieuze bedragen. Omdat landelijk vol wordt ingezet op deze werkwijze zal de komende jaren de mogelijkheid ontstaan om aan de slag te gaan met meerdere deelakkoorden uit het Zeeuws sportakkoord. Deze vormen de basis van deze visie. Hierbij bestaat de mogelijkheid om het rijk om een bijdrage te vragen zoals dit in 2019 al gedaan is bij het Deelakkoord Motorisch vaardig en voldoende bewegen, gezonde school ++. De verwachting is dat de eigen bijdrage vanuit de gemeente Goes dus zal afnemen. De visie is geschreven om lang vol te houden, pas dan kunnen we verandering waarnemen. Het uitvoeringsprogramma is gericht op de korte termijn 2019-2020 en zal aangeven wat de gemeente Goes met wie gaan organiseren. Na 1,5 jaar kan eventueel worden bijgestuurd waar nodig.

Ambities	2019	2020	2021	2022	2023
Hybride leeromgeving Scalda/ CIOS sport en bewegen	25.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Iedereen doet mee	4250	8.500	8.500	8.500	8.500
Beweegvriendelijk en motorisch vaardig opgroeien	28.500	28.500	28.500	28.500	28.500
Vitale en toekomstgerichte sportaanbieders	35.300	10.000	10.000	10.000	10.000
Dagelijks bewegen	4250	8.500	8.500	8.500	8.500
Breedtesport evenementen	7.500	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal bestedingen	104.800	120.500	120.500	120.500	120.500

Dekking	2019	2020	2021	2022	2023
Begroting	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
Deelakkoorden VSG	20.000	20.000	20.000	20.000	0*
Totaal dekking	54.000	54.000	54.000	54.000	34.000

Verschil (negatief = tekort)	2019	2020	2021	2022	2023
	61.550	66.500	66.500	66.500	66.500
Gereserveerd budget verenigingsondersteuning*	+24.152				
Saldo per jaar	-26.648	-66.500	-66.500	-66.500	-86.500

* De jaren 2020, 2021 en 2022 kan de gemeente Goes subsidie aanvragen voor deelakkoorden van het Nationaal Sportakkoord. In 2019 is dit al gedaan voor deelakkoord Beweegvriendelijk en motorisch vaardig. De bewegvisie is opgebouwd uit landelijke speerpunten. Wij kunnen per speerpunt dus deelnemen aan het deelakkoord waardoor we mogelijk recht hebben op subsidie vanuit de VSG. Dat zorgt ervoor dat we de komende jaren meer subsidie mogen verwachten maar dit is nog onzeker.

Evaluatie: Het eerste uitvoeringsprogramma richt zich op 2019 en 2020. In 2020 volgt een evaluatie en bijstelling van een nieuw uitvoeringsprogramma voor de duur van twee jaar.

Colofon

www.goesbewegen.nl

www.facebook.com/goesbewegen

0113-249754

goes.
bewegen